

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבה י"ז/של"ב של הממשלה
כ"ז בכסלו התשל"ב - 15.12.71
(משעה 9:00 בבוקר בכנסת)

נכחו חברים:

ג. מאיר - יו"ר
 י. אלוץ
 י. אלמוגי
 י. בורג (מאמצע סעיף 194)
 י. גלילי
 מ. דיין
 ש. הלל
 ז. ורהפטיג
 מ. חזני
 פ. ספיר
 ג. פלד (מאמצע סעיף 194)
 ז. שם-טוב
 י. ש. שפירא
 ז. שרף

נעדרו חברים:

א. אבן (בחול)
 ח. גבתי (חולה)
 ש. פרס (בחול)
 מ. קול (בחול)

מ. ארנון	- מזכיר הממשלה
סא"ל א. בראון	- לשכת שר הבטחון (מאמצע סעיף 194)
תא"ל ש. גזית	- משרד הבטחון
ש. דיניץ	- מנהל לשכת ראש הממשלה
תא"ל י. ליאור	- מזכיר צבאי לראש הממשלה
ג. רפאל	- המנהל הכללי, משרד החוץ

סדר היום:

194. שחזור הטייס השבוי אייל אחיקר
 195. ביקור ראש הממשלה בארצות הברית

194. שחרור הטייס השבוי אייל אחיקרשר הבטחון מ. דיין:

ברשות ראש הממשלה, אני רוצה להודיע כי קיים סיכוי - אף על-פי שלמעשה הדבר הוא כבר בגדר החלטה - שהיום בשעה 12:00 נקבל לידינו את הטייס הפצוע ביותר שיש לנו במצרים - אייל אחיקר. כתמורה ביקשו המצרים חמישה אזרחים מהאי שדואן. שלושה מסרנו לידיהם קודם. הצלב האדום הודיע לנו כי הוא רוצה עוד ארבעה, לא כדי להעבירם לשווייץ, אלא כדי להחזירם למצרים, כדי להרים קרנו בעיניהם. אנו אומרים כי הכל כדאי, על-מנת להרים את קרנו של הצלב האדום.

מצבו הבריאותי של הטייס אחיקר הוא קשה מאוד. ■■■

זוהי פרשה ללא סוף, החל בטיפול של ראש הממשלה ודרך פגישה שקיימה אשתו של הטייס אחיקר בניו-יורק עם אל-זיאת. כתוצאה מכל המאמצים הללו, הסכימו המצרים למסור לידינו את אחיקר. הטיפול במקרה זה היה מכסימלי, ואנו מקווים שהיום בשעה מוצלחת יהיו החילופים בגשר איסמעיליה. בנוסף לשלושת המצרים שכבר מסרנו לידיהם נחזיר את החמישה, ועוד ארבעה חיילים.

אשר למצבם הבריאותי של יתר שבויינו במצרים, ישנם כאלה שאינם כשדים עוד לשירות בצבא, ביניהם גם בנו של אבירן, אך לא הייתי אומר שיש עוד פצועים קשה המאושפזים בבתי חולים, וגם בכך יש קצת נחמה. פצועים

הנמצאים על סף האינולידיות לא נותרו עוד במצרים.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

האם ממשיכים לפעול לעזרום של השאר?

שר הבטחון מ. דיין:

כן. אנו מציעים להם כל מה שאפשר להציע, לרבות המטוסים הסוריים, על-מנת שישחררו את שבויינו.

שר האוצר ושר המסחר והתעשייה פ. ספיר:

כמה פצועים נותרו שם?

שר הבטחון מ. דיין:

בסוריה נותרו שישה, ובמצרים נותרו שמונה, ביניהם גם שני אנשי חשק"ם.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני רוצה לומר, כי לא נסע איש למצרים שלא הפעלנו אותו למטרה זו, כולל אלק יום. בזמן האחרון ביקשנו גם מהנשיאים האפריקניים, וכאשר חזרו לכאן אמרו לנו כי העניין מסתדר. גם אשתו של הטייס אחיקר הגיעה אל זיאת. אני מוכרחה לומר כי הצלב האדום טיפל בעניין באופן נוגע ללב. [REDACTED] הם היו יושבים אצלו שעות, וכאשר היו מבקרים פעם במצרים, ערב שלם היו יושבים לידו.

מר ג. רפאל:

נשיא שווייץ לשעבר ביקר במצרים, בשם הצלב האדום, וגם הוא התערב בעניין אייל אחיקר. הצלב האדום שלח לקהיר משלחת בראשותו של פטיפיר, והוא לא עזב את קהיר עד אשר העניין סודר.

195. ביקור ראש הממשלה בארצות הברית

ראש הממשלה ג. מאיר:

אני יודעת כי בישיבה האחרונה של הממשלה מסר אלון סקירה קצרה ומרוכזת עפ"י מה ששלחנו משם.

אני רוצה לדווח על מה שדצינו, בכל אופן מה שהצבתי לעצמי כמטרה, ואני לא צריכה לומר כאן לחברי הממשלה כי יצאתי מהארץ בלב מאוד כבד, כי הדברים נראו, ונדמה לי שגם היו - ואני לא אומרת שהכל כבר הוסר - די מסובכים, די מורכבים, ודיברו על משברים ועל עימות בעתונים, ועל מה בעצם לא דיברו. היתה לכך סיבה, גם אם לא משתמשים במלים מפוצצות, כי המצב לא היה מאוד משגשג.

רציתי לברר, בעיקר בתור כותרות, שני דברים: א. המטוסים; ב. ילחצו עלינו, ומה פירוש הדבר "לחץ" - האם יש "לינקג'", או אין "לינקג'"; ילחצו בעניין ההסדר החלקי או בעניין ההסדר הסופי, ומה בעצם יהיה עלינו.

בהתחלה, בדרך הטבע ועפ"י מה שהם קבעו - והדבר התברר כנכון - קיימתי שיחה במחלקת המדינה, עם רוג'רס, סיסקו וחבריהם. אני רוצה להגיד שקרה נס, כרגיל, כי לו הייתי מאחרת לבוא בשבוע, ספק אם הייתי יכולה

להגיע בכלל לשיחות, עם ניכסון ודאי שלא הייתי מגיעה לכך, כי בינתיים נכנס עניין הודו-פקיסטן, וזה תפס את כל תשומת הלב. וכפי שאתם יודעים, אמריקה לא יצאה כל כך טוב מזה, בגלל הוטו הרוסי. בשבילנו זה היה שיעור לדוגמה, מה קורה כאשר מישור תלוי במועצת הבטחון עם הגדולים היושבים בה, ועכשיו מתווספת אליהם עוד גדולה אחת - הגדולה שבגדולים, ובלי כל צניעות לחכות קצת עד שצנחילים לפעול, היא כבר פועלת. כאשר נכנסה סין לאו"ם, היא אמרה כי בתחילה תהיה שקטה, כי הם צריכים עוד ללמוד. הם למדו כנראה אחת-שתיים, ונכנסו לקלחת של האו"ם. אני מתכוונת בעיקר להתנגשות בין הסינים לבין הרוסים. זה היה צפוי, אך אני לא תיארתי לעצמי שזה יקרה כל כך מהר, לא בישיבה הראשונה. אך כבר בישיבה הראשונה הראו בטלוויזיה את מאליק מתפוצץ ואת הסיני יושב וצוחק. אפשר להשתגע מהצחוק הזה. זה הגיע לכך שהוא אמר למליק: "מליק קטן" ("מלי" - קטן, ברוסית), תיזהר מלהתווכח עם סין המהפכנית הגדולה". כל זאת הוא אומר בלעג, ובכלל עושה מהרוסים חוכא ואיטולא.

שר המשטרה ש. הלל:

כמה טוב שהצבענו עבור כניסתה של סין. לפחות יש

לנו קצת "סטטוסקציה" מכך.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אנו מצביעים בעד הודו, ובצדק. לפי תוצאות ההצבעה, עוד חסר היה שלא היינו מצביעים בעד ההצעה האמריקנית. אמנם ישנם בהצעה הזו כל הדברים הטובים, נסיגה וכו', אך חסר היה לנו להצביע נגדה, או להימנע מהצבעה. לא היה לי ספק כי צריך להשתתף בהצבעה. יש ללמוד מעניין הודו-פקיסטן הרבה דברים, אך אציין דבר אחד: עם פקיסטן עומדת ארה"ב ועומדת סין. מה שסין תעשה איש אינו יודע עדיין, אך מבחינתה של ארה"ב, העניין נמצא בסיט"ו, בסנט"ו והיכן לא. השאלה אינה עם מי הצדק, עם ההודים או עם הפקיסטנים, אך כאשר פקיסטן עומדת בלתי מצויידת, בלי טנקים ובלי מטוסים, ברור מה שקורה לה. אף עפ"י כן.

נדמה לי שהאזנים גם בעניין הודו-פקיסטן וגם בכל עניין אחר, יותר ויותר מתגלה כארגון שאי אפשר להתייחס אליו ברצינות, ובוודאי ובוודאי לא יעלה על דעתו של איזה עם שפוי בדעתו לסמוך על הארגון הזה, כי יצילו באיזה שהוא מצב.

אם כן, למולי באתי בדיוק בשעה 12:00, ואפשר היה לשבת עם אנשי מחלקת המדינה, עפ"י התכנון שלהם, במשך שלוש שעות לשיחה, ואחר כך לארוחת צהרים. לאחר מה שעמענו מהסנאטורים על שיחת רוג'רס אתם (בשיחתם אתי עוד היו מזועזעים מדבריו) - הוא קיבל אותנו בצורה שאי אפשר לבקש למעלה ממנה: עם מצב רוח טוב, עם אדיבות וידיעות. זה המכסימום. יותר מזה אי אפשר. אבל לאיזושהי תכלית לא הגענו. אילו הייתי צריכה לנסוע מיד לאחר מכן, הייתי אומרת כי שום דבר לא נשתנה. האמת היא שלא כל כך הושפעת מחשיחה הזו, כי ידעתי שאחרי זה תהיה לי שיחה עם הנשיא. לא ידעתי מה ייצא מכך, אך כפי שאנו יודעים, ההכרעה הסופית אינה במחלקת המדינה אלא בידי הנשיא.

אצל הנשיא ניסיתי להסביר מה בעצם תלוי מעל ראשנו, קודם כל הלחץ המדיני ע"י הפסקת אספקת המטוסים, ושנית עניין תכנית רוג'רס. השיחה עם הנשיא, כמו שתי השיחות הקודמות, התנהלה ברוח טובה ובאינטימיות וידידות שאין למעלה מהן. הדבר הראשון שהנשיא שאל: את באת ב"אל על", וכשהשכתי בחיוב, הוא אמר: שום דבר אינו יכול לקרות כאשר טסים ב"אל על", ובכלל, הטייסים שלהם הם הטובים ביותר בעולם. דרך אגב, באתי לניו-יורק במטוס "אל על", הייתי צריכה להמשיך לושינגטון, והנשיא שלח אלי את מטוסו המיוחד כדי לקחת אותי ולהחזיר אותי.

היתה בינינו שיחה של שניים, ונדמה לי שאפשר לסכמה באופן הבא: יש לי הרושם הברור (כאשר העניין יגיע, יהיה לי עוד יותר ברור) כי נקבל את המטוסים, ונדמה לי שאפשר לסכם שבעניין הלחץ עלינו, מבחינה מדינית, המצב אינו כזה שאנו צריכים לראות את עצמנו מחוייבים, גם בעניין ההסדר החלקי וגם בעניין המו"מ, לשלם כאשר בדרך יארינג או בדרך אחרת נגיע לכך. כרגע הייתי מסכמת לעצמי כי איננו מחוייבים לעשות ויתורים. אנו יכולים לעמוד בעמדה

שלנו ולנהל מו"מ עפ"י העמדות שקיבלנו. בכך אני רוצה להגיד שיש לנו הבטחה מהנשיא: מה שחגידו - אני מקבל.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

הבטחה כזו לא קיבלת?

ראש הממשלה ג. מאיר:

הייתי מקבלת, אולי, אך לא ביקשתי. שכחתי. אך לגבי כל האווירה והדיבורים על המצב הגלובלי, אני בדרך כלל מאוד זהירה מלבוא לעמדה אופטימית, אך נדמה לי שאני לא מגזימה אם אני אומרת שלכל הפחות את זה שאין סיבה שבגללה אנו צריכים לשבת ולדון עכשיו מחדש על מה אנו צריכים לוותר - את זאת אני יכולה לומר בלי פחד: א. שהסנקציות תבאנה בצורה של מניעת נשק מאתנו; ב. שיבוא איזשהו לחץ מדיני יוצא מן הכלל. נדמה לי ששני הדברים האלה לא יקרו. גם לא תהיינה סנקציות כלכליות. נדמה לי כי ההלוואה שדובר עליה, בסכום של 300 מליון דולר, אכן תהיה. אני מתביישת לומר כי חשבתי שה-300 מליון דולר וה-200 מליון דולר, ה"רכבת" הזו כבר נסעה. אך מתברר כי רק עכשיו מחליטים על כך.

שר האוצר ושר המסחר והתעשייה פ. ספיר:

לא רציתי להעציב אותך: 250 מליון דולר מ"הרכבת"

הזו כבר אכלנו.

ראש הממשלה ג. מאיר:

בכך לא היה לי ספק, אך לא ידעתי כי אכלנו את מה שלא הוחלט עליו. הם פשוט לא הסתגלו לשנה הפיננסית שלנו. הם הולכים בשלהם ואנו בשלנו. השנה שלהם נגמרת ביולי ויש להם עוד זמן. היות ובקונגרס אין לנשיא רוב,

הוא אינו שבע רצון ממנו, אך בעניינים שלנו, כל מה שיגיד - הם יאמרו עוד יותר ממנו. נדמה לי כי בנקודה זו לא תהיינה לנו בעיות יוצאות מן הכלל, גם מטעם הממשל.

לא שמעתי נימה שלפיה - מה שהפך עתה למעין תנ"ך חדש - אנו מוכרחים להיענות ליארינג. שום דבר כזה. נדמה לי כי גם בציבוריות האמריקאית נתקבלה הדעה שבעצם לא ענינו לו כפי שהם רוצים, אך ענינו בכל זאת.

הייתי אומרת כמסקנה ראשונה: המצב אינו כזה שיש לחץ עלינו שאנו צריכים בעניין ההסדר הסופי לשנות איזשהו דבר בנושא הטריטוריאלי, גם לא בעניין החלקי וגם לא בעניין הסופי. כפי שאנו זוכרים, ביקשנו הבהרות מהממשלה האמריקאית, אך לא קיבלנו אותן עד היום. זאת אומרת, רשמית לא קיבלנו. קודם כל ביקשנו מוטוסים, ואמרנו כי איננו מוכנים לנהל מו"מ תחת לחץ של מניעת מוטוסים. שנית, רצינו לדעת מהי העמדה האמריקאית בעניין ששת הנקודות של רוג'רס. על כך דיברנו גם עם רוג'רס וגם עם הנשיא. אמרתי כי ברגע שאמריקה מקבלת עמדה, זהו מצב בלתי הוגן אובייקטיבית, כי המצרים מקבלים מראש את כל מה שהם רוצים. לעזרתנו באה הסנסציה הגדולה של ה"ניו זוויק", ומישהו אמר לי כי כאן היה מזל לרוג'רס ולניכסון, שפרצה הקלחת ההודית, כי לולא זה, היה זה הסקנדל הגדול. איני יודעת אם מה שסאדאת אמר הוא מאה אחוז אמת, אך ממה שאנו יודעים, מסתבר שיש בכך אמת. בישלו דייסה עם סאדאת, וחשבו שאנו נמצאים בכיסם.

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות י. אלון:

מההכחות האמריקאיות אפשר להבין שזו אמת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

ההכחשות לא נאמרו בהתלהבות כזו. דבר אחד בכל זאת אפשר לקבל: אמריקה אינה מתכוננת לצאת מהמזרח התיכון ולהשאיר את השטח לגמרי לרוסים. היא חושבת להישאר פה. בשיחה עם הנשיא, הוא הזכיר לי את ההתנהגות של ארה"ב בזמן הצרות בירדן, כאשר הם הזכירו אותנו לטובה באותה שעה קריטית. הוא הזכיר את הטלפונים באותו לילה, היכן הם היו ומה שאנו עשינו. אנו רשומים אצלם לטובה, והתרשעתי שהם אינם חושבים להשאיר את המזרח התיכון לרוסים, ובתוך כך - מוכן - גם לא אותנו.

אני לא ביקשתי מהנשיא הבטחה לגבי מה שיעשו במקרה שתפרוץ מלחמה, ולא שאלתי האם יבואו לעזרתנו או לא. אמרתי לו כי אנו לא רוצים זאת, אך בכלל ביקשתי לדעת מהי הערכתם - האם יישארו במזרח התיכון או לא יישארו, ויש לי הרשע הברור כי הם אינם חושבים לנטוש את המזרח התיכון. הייתי אומרת כך: הם לא יסתלקו מהתכנית הזו, שהיא די ילדותית.

עשיתי כמיטב יכולתי, בשיחות שהיו לי עם נציגי מערכות העתונים החשובים ביותר: ה"ושינגטון פוסט" ה"ניו-יורק טיימס", ה"ניוזוויק", "טיים לייף" ו"פורטשן", ועם נציגי רשות הטלוויזיה "אי.בי.סי". בכלל, זה נהפך למסורת, לערוך ארוחת צהרים לאנשי רשתות הטלוויזיה והרדיו ולמנהלי המערכות הגדולות באמריקה - כחמישים איש המעצבים את דעת הקהל, ואלה גם אנשים בעלי "קפיטל" גדול. זו השנה השלישית שנערכות ארוחות צהרים כאלה, עם דיבורים "אוף דה רקורד" ואוירה מצויינת.

לאנשי מחלקת המדינה יש מזמן לזמן איזה "טרמין" - איזו מלה - שהם משתמשים בו. עתה הם מדברים על "CLOSER PROXIMITY" ועל נציגי שני הצדדים, ואז ירוץ המתווך מחדר לחדר. אמרתי להם: הנה ריארד היה בוולדורף אסטוריה, ובכל זאת אין שלום. אך אנשי מחלקת המדינה לא הסתלקו מכך, והם עוד יפנו אלינו. אם יפנו, נרצה מהם תשובה ברורה, האם נקבל עד אז את המטוסים, וגם הבטחה מהם כי לא יעשו עוד פעם "קונץ" כזה. ודבר שני: מהן שש

הנקודות, והאם יש עמדה אמריקאית, לפיה אם יהיה עלינו לחץ, נהיה חופשיים לנקוט בפעולה.

כאשר דיברנו עם בארכור, אמרנו לו כי התנאים שלנו לפתיחת התעלה צריכים להיות ברורים לאמריקאים. הם צריכים לדעת על מה לא נוותר. יש לנו אפשרות לדרוש מהם הבהרות, וכאשר נקבל את ההבהרות, נחליט מה עלינו לעשות. אמרתי לרוג'רס כי לא קיבלנו עמדה, לא בעד ולא נגד, וכל זמן שאין הם עונים, אין לנו עמדה. כאשר יענו - נדון. בעצם אני יכולה להעמיד כאן נקודה. אני רק מבקשת: אפילו אם ייצא מכאן כי אני באתי ואמרתי שיש לי תקווה שנקבל מטוסים, ואני חושבת שלא יבוא לחץ ולא יהיה "לינקג'ו" - אם הדברים האלה ייצאו החוצה, גמרנו עם הכל. אל תגידו לי שהעתונים כותבים ברגע שזה יצא לאחר ישיבת הממשלה, ויהיה רמז שדיווחתי מה שהנשיא אמר לי, הכל גמור. הוא ביקש ממני: הכל ביני ובינך. אם לא נשמור על כך - גמרנו. אם אנו רוצים עמשי להניח אכן בדרכם של המטוסים, שאני מקווה כי יבואו, אז בבקשה. הבטחתי לנשיא שאנו מסוגלים להחזיק את עניין הנשק בסוד. אמרתי לו כי יש לנו צנזורה, ואנו יכולים לעשות זאת, אך אם זה יצא מכאן אפילו ברמזים, הפעם יהיה לי יסוד להגיד כי אנו קילקלנו את העניין.

אני אומרת עוד פעם: אני לא אומרת שהנה זה בא, אך יש לנו יסוד להניח כי זה יבוא, ואם נדליף זאת, גמרנו את העניין.

היו לי הרבה פגישות עם סנאטורים. קודם כל, כל אחד ש"רץ" בבחירות, בא בנפרד או במקובץ. נפגשתי ביחד עם 12 סנאטורים, ולאחר מכן כינס סנאטור סיימינגטון עוד כמה עשרות סנאטורים ביחד, והיו שאלות. יכול להיות שאוייבים לא באו, בכל אופן, במסיבה זו היו 50 סנאטורים, וזה היה יום של הצבעות בסנאט. אני יכולה לומר כי אין לנו על מה להתאונן, לא ביחס לסנאט ולא ביחס ל-"HOUSE OF REPRESENTATIVES". בשיחות אלה הפגינו הרבה ידידות והרבה הבנה. אין מה לדבר על כך שכמעט חדלתי להבין את היהודים. לכאורה, אין חידוש, כבר ראינו ושמענו, אך ההתרגשות שלהם עוברת את כל מה שאפשר היה לשער, והיא מתבטאת בכל מיני צורות, גם בכינוס האלפים שנערך במוצאי שבת, והיו יותר ביום

א'. כינסתי קבוצה של 50-60 מנהיגי היהדות מכל המדינה, הם היו גם בוועדת ה"י.ג.י.א.", כדי לדבר אתם באופן מיוחד על כך שהעליה מרוסיה גברה, והתקציב שלנו הוא כמו שהינו. על כך דיברתי גם בפומבי. אמרתי כי ספיר אינו רוצה לתת, לא לחינוך, לא לשיכון ולא לבטחון, וגם לא לשום דבר אחר. על עליה גוברת מברז"מ לא דיברתי בפומבי, אך למנהיגים סיפרתי שבנוסף לכל דרושים לנו עוד מליוני דולרים, והם קיבלו על עצמם להגביר את הפעולה. ישבתי בארוחת ערב אצל יהודי אחד, ושם היו 14 איש שתורמו כל אחד מליון דולר. אחד מהם קם ואמר כי הוא נותן מליון חשנה, אך זה אינו מספיק, וצריך לתכנן גם לעתיד, לכל הפחות לחמש השנים הקרובות. הוא עצמו התחייב לתת מליון דולר בכל שנה מחמש השנים הבאות. קם השני ואמר: איך אתה יכול להגיד זאת, ומה יהיה אם ערך הדולר יירד בחמש השנים הבאות? (השד י. אלון: והראיה...) אתה רוצה שזה יהיה על חשבון ישראל? לכן, כך אמר, צריך לדבר על תרומה של מינימום מליון דולר לשנה, בכל אחת מחמש השנים הבאות. עפ"י האינדקס (השד י. אלון: צמוד לערך הלירה הישראלית) קם אחד שלפני שנה נתן 1,500 דולר וחשנה נתן למגבית מליון דולר, ואמר כי לחמש השנים הבאות הוא מבטיח 10 מליון דולר - שני מליון בכל שנה.

אף אחד לא שאל מה עם התדמית של ישראל כפי שהיא מצטיירת ע"י העתונות הישראלית. קצת מיצירת התדמית הזו ניתן לזקוף לחובת העתונות האמריקאית, גם לחובת ה"טיים", אך כנראה שאין לכך כל נגיעה להם. מכל מערכות העתונים שישבתי עם נציגיהם, האוירה הכי פחות נעימה היתה בפגישה עם ה"ניו-יורק טיימס". בפגישה זו השתתפו 12 איש, ש-6-7 מהם הינם יהודים. פשוט לא נעים היה לשבת אתם. לעומת זאת, כאשר ישבתי במקומות אחרים בין גויים, היו שאלות, והיו לעתים גם חילוקי דעות, אך האוירה היתה נעימה, ואילו עם נציגי ה"ניו-יורק טיימס" פשוט היה לא נעים. כאשר יצאנו, אמרתי לשמחה שפשוט לא כדאי לבוא לשם. מדברים שם אל הקיר. יהודים שאלו שאלות בלתי נעימות, או מתווכחים או ששותקים. מי שאינו מתנגד - שותק. היה שם קווייקר אחד, פרו-ערבי מובהק, הכותב את המאמרים הראשיים ב"ניו-יורק טיימס". אמנם ישנם כאלה החושבים כי זהו עתון שאנו מנהלים אותו, על כל פנים כך חושב השאח הפרסי. הוא בא אלינו בטענות מדוע ה"ניו-יורק טיימס" כתב נגד ה"פנטזיה" שלו. אמרתי לסגן עורך ה"ניו-יורק טיימס"

כי אנו סובלים בגללם, כי השאח חושב שלנו יש השפעה עליהם.

ישנם שני דברים בלתי נעימים, אפילו סקנדליוזיים למעשה. לא היו לי הפגנות של הפאטח, וגם אם היו - הן אבדו בין היהודים. אך היו לי שתי הפגנות של נטורי קרתא נגד גיוס בנות דתיות ונגד ניתוחי מתים. בנות דתיות אשר צריכות להיות צנועות ולשבת בבית, כדי שגבר לא יראה אותן, הגיעו במאות אל מול ה"טיימס", עם פלאקטים איומים. פשוט בושה וחרפה. וביום א' בערב (כאשר נערך כנס הבונדס) עמדו מאות מהם, עם פאות מסולסלות היטב. אלה בחורים שאינם צריכים לעבוד חס וחלילה, ואוי ואבוי לנו ששוטרים גויים בניו-יורק היו צריכים להגן על ראש ממשלת ישראל מפני יהודים. הם פגעו בשני הבחורים שלנו, והבחורים שלנו יכלו להרביץ לו נתנו להם, אך נאמר להם לא לעשות שום דבר. גם השוטרים הניו-יורקים נתנו הוראה, עד כמה שאפשר לא להרביץ ביהודים, אך ראיתי כיצד רצו המפגינים לקרוא המכונית שלי, והשוטרים היו צריכים בכל זאת להדוף אותם. חבר הכנסת לורנץ היה שם אותה עת, ולחץ עלי להביא שני רבנים מגדולי התורה, ואז זה אולי יוכל למנוע את ההפגנות. אמנם לא הם אחראים להפגנות, אלא חסידי סאטמר. ישבתי אתם, אך שום דבר לא קרה לאחר מכן. המפגינים שכרו 300 מכוניות והמכוניות האלה הסתובבו באותו איזור בו נערך הכנס. לכן היו אנשים שהגיעו ל"דינר" באיחור של שעה. המפגינים פשוט יצרו פקקים. אם באיזור אחד במרכז העיר מסתובבות עוד 300 מכוניות, ברור שהן יוצרות פקקים, ואי אפשר היה לעבור. גם השיירה שלנו, בליווי שתי מכוניות של המשטרה לא יכלה לעבור, וכל זאת כדי לא לאפשר ליהודים להגיע למקום כדי להתנפל על המכונית שלי. הם לא הצליחו בכך, אך זה היה מאוד בלתי נעים. ממש בושה. הם יהודים, להם מובטחת המדינה ע"י המשיח, הם אינם צריכים לעשות שום דבר, לא ללכת לצבא ולא לעבוד. גם בהפגנה הראשונה וגם בהפגנה השניה צעקו "גוועלט" נגד גיוסן של בנות דתיות, והם משקרים כמובן, ואומרים שזהו עניין של גיוס בנות לצבא ומודעות שהופיעו בעתונים בעניין ניתוחי מתים, וגם בעניין גיוס הבנות... כסף כנראה לא מהווה בעיה עבורם. פשוט בושה.

באו אלי יהודים ושאלו האם אנו מחוייבים לתת להם לעשות כך. האם איננו יכולים להתארגן ולצאת נגדם? אמרתי: חס וחלילה. תעזבו אותם.

וישנה עוד צרה, לא חדשה, ידידנו גולדמן. הוא מגיע לדברים שהם ממש כלתי אפשריים. איני רוצה שעניין זה יודלף, אך עומדים עכשיו לפני מועצת הקונגרס היהודי, שהוא רוצה כי תתכנס בושינגטון. גולדמן העלה פעם נוספת את התכנית לפתוח משרד פוליטי בושינגטון. אני רוצה להגיד לכם, ואני אומרת זאת מתוך ידיעה ברורה לגמרי, שהוא מתהלך בתוך הממשל האמריקאי ואומר: לא נשק, תפעילו לחץ, ממשלת ישראל אינה יודעת מה היא רוצה, ורק עפ"י לחץ אפשר לפתור את הבעיה. זאת אמרו לי אנשים מהממשל.

שד האוצר ושד המסחר והתעשייה פ. ספיר:

הוא התחייב בפניך כי לא יעסוק יותר בפוליטיקה.

ראש הממשלה ג. מאיר:

לא הייתי חוזרת עוד פעם לנושא זה. אי אפשר לחזור ולדבר על כך היום, אך הוא מדבר גם בושינגטון, גם בבית הלבן, ואני בטוחה שגם עם דוברינין, ובאו אנשי הממשל ושאלו: מה קורה לכם? הם מנסים לעזור לנו, ושואלים מה קורה לנו. גולדמן אומר: אל תתנו להם, רק תלחצו עליהם.

כאן יושבים כל אלה שמפלגותיהם חברות הקונגרס היהודי. גולדמן רוצה לזמן 50-60 נציגים מכל העולם, כולל ישראל, בושינגטון. זה צריך להיות כנס מטעם ה-"GOVERNING BOARD" של הקונגרס היהודי, ערב יציאתו של הנשיא האמריקאי למוסקבה.

ניסיתי לדבר עם הנשיא, כי במוסקבה לכל הפחות לא יגיעו להסדר על חשבוננו. אך גולדמן יכנס את הכנס הזה, ושם ידברו על כל "דבר אסור". נאמר לי כי הוא כבר חשית שניים-שלושה יהודים טובים בארה"ב, אשר הולכים בדרכו. מזמן רצה לפתוח משרד מדיני בושינגטון. אני, בכל אופן, אמליץ בפני מפלגתי להתנגד בכל תוקף לכנס הזה בושינגטון. אין כל סיבה שהקונגרס היהודי ישב בושינגטון. נחוץ לכנס? ישנה מדינה שתאפשר להם להתכנס, והכנס צריך להיות בירושלים ולא בושינגטון. שלא לדבר על הגויים שם. כאן לכל הפחות לא יעזו. זוהי ממש סכנה. לא נצא בפומבי ונאמר כי כזה שהם עושים הוא כמעט חבלה בעניין החיוני ביותר לישראל.

אני מוכנה להעמיד כאן נקודה. אני מציעה שלא ניכנס היום לדיון על העצרת. עד יום א' יבוא ודאי דו"ח מפורט מאבן. ביום א' נשמע את הדו"ח, נדון ונסכם. אני מציעה להיכנס לכך היום.

שר הבריאות ו. שם-טוב:

אני חושב ש'לו הייתי צריך לחשוב מה להדליף מהשיבה הזו, לא הייתי יודע מה. בכל זאת, לא על-מנת שיהיה לי מה להדליף, הייתי מבקש אינפורמציה נוספת בכמה נקודות. אני חושב שבעקבות השיחה שלך עם נשיא ארה"ב, אם אני טועה, גם בהודעה רשמית הופיע הביטוי החדש לגבי תביעתנו למטוסים, שלפיו תהיה דאגה ל"מודרניזציה" של צה"ל. אני רוצה לדעת האם יש משמעות מיוחדת לביטוי חדש זה, ואם כן - מה?

ב. ערב צאתך חשבנו כי יתכן מאוד שבשיחתך עם ניכסון תשאלו שאלות שכבר נשאלו ראשי ממשלה בישראל בשיחותיהם עם נשיאים - מהי אותה ישראל שאנו רוצים להשיג אותה? האם השאלה הזו צצה בשיחתך עם ניכסון, או האם אמרת משהו בעניין זה לנשיא ארה"ב?

- ג. מהי ההערכה של ניכסון לגבי אפשרות של חידוש המלחמה ומעורבות סובייטית במלחמה באיזור?
- ד. האם ניכסון אישר כי בשיחותיו במוסקבה בחודש מאי הוא ידון עם הרוסים על המזרח התיכון?
- ה. אמרת כי ניסית לשכנע את ניכסון שבמוסקבה לא ימצאו פתרונות על חשבוננו. מה היתה תגובתו על כך?

שד הדתות ז. ורהפטיג:

מאחר וראש הממשלה שוחחה גם עם אנשי ה"סטייט דפרטמנט" וגם עם ניכסון, אני רוצה לדעת האם יש הרגשה שקיימים חילוקי דעות ביניהם. האם ניתן לומר כי ישנן שתי פנים לאותה גישה, או שבאמת יש שתי גישות? בשיחה עם רוג'רס, כך אמרת, לא הרגשת שום שינוי בגישה. לעומת זאת, בשיחה עם ניכסון הרגשת עמדה אחרת. היתה הבטחה שנקבל מטוסים כאשר נותקף וכאשר יתחילו הקרבות, או שהרגשתך היא שאספקת המטוסים אינה תלויה בהתחלת הקרבות? מה משמעות ההבטחה כי הם לא יצאו מהמזרח התיכון? האם יש לכך יותר משמעות מאשר לברית שלהם בעניין הודו-פקיסטן? אמנם כאן אין ברית, אך גם שם על אף שקיימת ברית, היא לא נתממשת. לעומת זאת, ניתן לומר כי האינטרס שלהם כאן אולי יותר גדול מאשר שם. אם כן, במה מתבטא השינוי הזה?

ראש הממשלה ג. מאיר:

המלה "מודרניזציה" לא נזכרה ע"י הנשיא ולא על-ידי. אך כאשר שמעתי את המלה, אמרתי לעצמי כי אם יש לכך טעם, הרי זה רק כדי "לבלבל את האויב". איני יודעת למה זה נאמר. מכאן רציתי ללמוד, כי זהו כיסוי לאפשרות שאולי באמת נקבל את הפנטומים. אם נקבל את המטוסים, איני מתוסרת שכל עד כדי כך, או שאין לי עודף של יהירות, שאחשוב כי הדבר הושג בזכות הקסם האישי

שלי. נעשית עבודה מתמדת על-ידי אנשינו, על-ידי השגריר והנספח הצבאי. הם אינם חדלים כל הזמן מלדרוש זאת. יכול להיות שבמשך הזמן הם השתמשו במושג "מודרניזציה" בארגומנטציה שלהם. סוף סוף נפלו אצלנו פנטומים, וגם מטוסים אחרים נפלו. אך אני יכולה לומר כי המלה הזו לא נזכרה במשך שתי שעות השיחה שלי עם הנשיא. הופתעתי כאשר שמעתי שדובר הבית הלבן מדבר על "מודרניזציה". הדובר של מחמ"ד היה מאוד בלתי נעים. כאשר יצאתי מחמ"ד, אמרתי כי היה נעים מאוד, היתה ארוחה טעימה והאווירה היתה ידידותית. מצאתי ביציאתי משם באטריה שלמה של עתונאים, כתבי רדיו וטלוויזיה. כאשר באתי למלון, שמעתי שמק-קלוסקי דיבר, וכי שני הצדדים הסכימו שלא צריך לדבר על פנטומים. יכולתי לקרוא לעתונאים ולומר: "לא היה ולא נברא - שקר הדבר", אך לא אמרתי זאת. בכל זאת, ביקשתי לומר לאדון סיסקו כי זה לא הוגן. לאחר הפגישה עם הנשיא, שמעתי דיבורים על "מודרניזציה", ולא היתה כל סיבה לדבר על "מודרניזציה", אך סיכמתי לעצמי שאולי זהו עשן, ומכך רציתי ללמוד שאולי בכל זאת נקבל פנטומים. יקראו לכך "צ'אמנצ'יק", אין זה מעניין אותי.

להפתעתי הגדולה, הנשיא לא שאל איזו ישראל אתם רוצים. לא היה בינינו ויכוח טריטוריאלי.

שר המשפטים י.ש. שפירא:

אולי הוא כבר יודע.

שר הבטחון מ. דיין:

יכול להיות שהוא לא רוצה לדעת.

ראש הממשלה ג. מאיר:

באמת לא היה אתו ויכוח על הנושא זה. בעצם, לא היה הבדל בין השיחה אתו הפעם, מבחינת היחס לעניינים, לבין שתי הפעמים הקודמות. זה היה לגמרי שונה ממה שהערכתי. מובן שהרציתי לפניו על מה שמדאיג אותנו, ואמרתי כי אנו לא מרוצים ממדיניותם, כפי שבאה לידי ביטוי, ומדוע אנו צריכים לעמוד על גבולות אחרים ולא על גבולות '67, וכל התורה שכל אחד מאתנו יודע, גם אם יעירו אותו באמצע הלילה. על כך לא היה ויכוח. הוא לא הזכיר את גבולות '67 או "INTERNATIONAL BORDERS". להיפך, אם זה הוזכר, הרי שהיה זה בהרצאתי, מדוע צריכה להיות שארם א-שייח ומדוע צריך להיות קשר טריטוריאלי. כפי שאמרתי לבארבור כאן: לא את כל סיני ולא את מחצית סיני, ומדוע זה מוכרח להיות כך? והנה, בא עניין הורו-פקיסטן, ונוכחנו לדעת כי אנו לא יכולים לסמוך על מישור. בכל אופן, אם יצא משהו טוב מכך, הרי זה באשמת הנשיא ולא באשמתי. דרך אגב, איני משלה את עצמי: עדיין לא הגענו לרגע בו באמת יש מקום לויכוח על הגבולות. אך כפי שאנו עומדים עכשיו, הוא לא שאל את השאלה של ג'ונסון: סוף סוף תגידו איזו מדינה אתם רוצים.

איני יכולה לקבל על עצמי אחריות למה שיקרה במוסקבה, אך נדמה לי - בכל אופן זה מה שהתברר - כי יש לאמריקאים הרושם שהרוסים מאוד רוצים להגיע לאיזושהי הידברות אתם בכלל, ויכול להיות שעכשיו, תחת השוט הסיני, עוד יותר מאי פעם. אין ספק שעניין המזרח התיכון יועלה, אך לי היה רושם שהנשיא יוצא לשיחות האלה - אם לפרש עפ"י הטרימינולוגיה שלנו - מעמדת כוח, למרות מה שקורה בפקיסטן. בעצם, המבחן מבחינתנו ביחסי ארה"ב ובריה"מ, הוא מה יעשו הרוסים בהורו.

כאשר ראיתי את הנשיא, ביום ה' לפני שבועיים, ועוד ימים אחדים קודם לכן, היה ברור לאמריקאים שהעניין במזרח פקיסטן אבוד, והשאלה היא אם הרוסים יעזרו להורו ללחוץ על מערב פקיסטן. זה היה צריך לשמש המבחן ליחסי ארה"ב-בריה"מ, ולא היה לי הרושם שהנשיא הולך מתוך חולשה, או מתוך נכונות לוותר. איני יודעת מה בדיוק יהיה במוסקבה בקשר לעניינים שלנו, אך את העניין הזה העליתי, ולא הייתי אומרת שהוא הולך ל"מכירה כללית".

אשר לשאלה מה יהיה במקרה של מעורבות סובייטית באיזור, כבר אמרתי כי לא הצגתי להם את השאלה אם ישלחו לנו חיילים, אך קיבלתי את הרושם שהם רואים מעורבות סובייטית באיזור הזה, לא רק כעניין סובייטי אלא גם כעניין אמריקאי. איני יודעת, מר ורהפטיג, אם יש הבדל במדיניות. לא שאלתי את הנשיא אם רוג'רס מדבר בשמו של הנשיא או לא, בכל אופן לא שמעתי מהנשיא על תכנית רוג'רס. נאמר אפילו שרוג'רס מדבר על כך באישור הנשיא, אך בסופו של דבר הנשיא שמר לא להתחייב בתכנית זו, וברור כי לאור כל מיני חשבונות הנשיא הוא שמכריע.

איני יודעת מה אפשר ללמוד מהנאום האחרון של בוש בעצרת. זהו, נדמה לי, דיבור אחר מאשר שמענו מפיו של מר רוג'רס בהתחלה.

מר ג. רפאל:

מק-קלוסקי תיקן את בוש, והזכיר את תכנית

רוג'רס.

ראש הממשלה ג. מאיר:

אם כך, זוהי עמדת מחמ"ד, בכל אופן העניין מסובך, ולא נכנסתי לפרטי-פרטים. אך הנשיא הוא המכריע בסופו של דבר בענייני נשק. כל הנשק שקיבלנו מאז כניסת ניכסון לבית הלבן היה עפ"י הכרעתו, ולעתים נגד דעת כולם. אין לנו הרבה ידידים בממשל האמריקאי. מדוע הוא מכריע כך, איני צריכה לבדוק, אך לעת עתה הכריע תמיד לטובתנו. אני יודעת שישנם באמריקה יהודים שאינם יכולים לשמוע זאת, זה מקפיץ אותם, ולא לאחד אמרתי שאני מצטערת אם אצטרך לאכזב אותו, כי בכל זאת קיבלנו מהנשיא, ויש תקווה שנקבל עוד. אמנם היהודים ברובם אינם רפובליקנים התומכים בו אישית או במפלגה הרפובליקנית בהתלהבות גדולה, אך אני מוכרחה להגיד שאין גבול לנאמנות היהודית לישראל. דיברו אתי דמוקרטים מופלגים שאמרו: אם כך, צריך לחמוך בניכסון. אחדים אמרו כי הם יצביעו בעדו, אך

יתנו כסף ל"קמפניה" שלו, כי אם ייבחר, הוא צריך לדעת שיש לו גם תמיכה יהודית. כידוע, מערכת בחירות באמריקה עולה עשרות מליוני דולרים. סיפר לי סנאטור פולברייט (ששנא מאוד את קנדי), כי ה"פריימריס" של קנדי צריכים היו לעלות 20 מליון דולר. וזה רק ה"פריימריס". לכן, מי שאין לו הרבה כסף וצריך להיות תלוי רק בתרומות, מצבו קשה. וזהו מצבו של ניקסון.

הם לא ערכו "לינקג'י" בין מטוסים לבין קרבות. הם לא אמרו שאנו צריכים להתפלל לקרבות כדי לקבל מטוסים. שני הדברים לחוד. בבית הלבן לא אמרו לי כי הם בטוחים שלא יהיו קרבות, אך היטה להם הרגשה שזה אינו הכרחי. זאת אומרת לא מוכרח להיות כך, ויש הרגשה שסאדאט מחפש בנרות דבר שיוציא אותו מתסבוכת ההבטחות שנתן, שהנה-הנה הוא הולך למלחמה.

שר האוצר ושר המסחר והתעשייה פ. ספיר:

האם מה שקרה בין הודו לפקיסטן אינו סיבה מספיק טובה בשבילם לא לעשות זאת?

ראש הממשלה ג. מאיר:

מישהו כנראה צריך להסביר לו זאת. אך אין הרגשה שסאדאט רוצה להילחם. אין הרגשה שהוא הולך על גשר ברזל לקראת הנצחון.

אני עוד פעם מתחננת: יכול להיות שמה שאמרתי הוא לגמרי לא חשוב, או תשכחו דברים בלתי חשובים. באמת, אני מתחננת לפניכם, אחרת כמו ידינו נפסיד את הסיכויים שאולי ישנם, אם ניתן לצימוקי, חריף, או וכל יתר היהודים הטובים האלה, את האפשרות לכתוב. אני שמחה כאשר אני קוראת בעתונות שחזרתי בידיים ריקות. זאת אני יכולה לשאת בקלות, כתנאי שיבוא משהו. אם לא ניתן לאמריקאים סיבה לומר כי בגלל הדלפה זה לא הגיע.

ואני מבקשת מכם, כנציגי מפלגות, לא לתת אפשרות לקיים את הכנס בושינגטון. זה יהיה כנס חבלה בישראל. ודאי יצטרכו לנסוע לשם כעשרים יהודים מהארץ. איני רוצה שזה יהיה.

שר המטרה ש. הלל:

היום מלאו שנתיים להקמת הממשלה.

מוכיר הממשלה מ. ארנון:

בדיוק ב-15.12.69, בחדר זה, הוקמה הממשלה.

הישיבה ננעלה ב-10:15.